

Bijlage 2. Protocol gebruikelijke hulp Eindhoven

Grenzen leefeenheid

Wat betreft de definiëring van leefeenheid zijn er situaties die op een grensgebied liggen. Bij kloostergemeenschappen bijvoorbeeld is wel sprake van een leefeenheid, maar is over het algemeen een taakverdeling, die zich niet leent voor overname. In die situatie kan wel geïndiceerd worden voor bijvoorbeeld het schoonmaken van de eigen kamer indien met dit niet zelf meer kan.

Gemeenschappelijke ruimten die kenmerkend voor kloosters zijn kunnen niet worden geïndiceerd omdat zij het niveau sociale woningbouw te boven gaan (bibliotheken, gebedsruimten, gemeenschapsruimten, refters) en behoren tot de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenschap.

Bijzondere woonvormen

Naast de reguliere woonvormen zijn er een aantal bijzondere woonvormen. Dit zijn

Dit zijn vormen van dagbesteding, al dan niet in een groepsvorm, voor mensen met bijvoorbeeld een verstandelijke beperking of een (psycho)geriatische, psychosociale of psychiatrische aandoening. Het gaat vaak om kleinschalige woonvormen op basis van een particulier initiatief of een samenwerkingsverband tussen een zorgaanbieder en woningbouwcorporatie. Als sprake is van een indicatie vanuit de Wlz worden alle noodzakelijke voorzieningen, inclusief de huishoudelijke hulp, vanuit de Wlz gefinancierd.

Gebruikelijke hulp en thuiswonende kinderen

Thuiswonende kinderen worden verondersteld beperkt mee te helpen in het huishouden: ieder kind zal moeten leren de eigen kamer bij te houden, te helpen met het dekken van de tafel, te helpen bij de afwas etc.. Daarbij wordt rekening gehouden hun leeftijd en de ontwikkeling. Dit stelt hen in de gelegenheid om te participeren in sociale en maatschappelijke verbanden. Ook worden kinderen zo beschermd tegen een te groot verantwoordelijkheidsgevoel voor een huishouding waarin de vader of moeder door een beperking of chronische ziekte niet volledig functioneert.

Men wordt verondersteld vanaf 18 jaar wordt een eenpersoonshuishouden te kunnen draaien en vanaf 23 jaar alle taken horende bij het huishouden te kunnen verrichten.

Studie of werk in relatie tot gebruikelijke hulp

Studie of werkzaamheden vormen in principe geen reden om van de gebruikelijke hulp af te zien. Immers, iedereen die werkt zal naast zijn werk het huishouden moeten doen of hier eigen oplossingen voor zoeken (zoals het inhuren van particuliere hulp). Dat geldt ook voor tweeverdieners.

Fysieke afwezigheid

Bij werkenden wordt geen rekening gehouden met zeer drukke werkzaamheden en (zeer) lange werkweken. Over het algemeen kan alleen rekening worden gehouden met personen die vanwege hun werkzaamheden langdurig van huis zijn. Daardoor zijn zij immers de facto niet in staat het huishoudelijk werk over te nemen. Als door langdurige afwezigheid in verband met werk er in de dagelijkse praktijk sprake is van een eenpersoonshuishouden dan kan er geen gebruikelijke hulp worden verleend. Dit hoeft niet altijd zo ver te gaan dat iemand een aaneengesloten periode van tenminste 7 etmalen van huis is. Ook in de situatie dat iemand 5 dagen van huis is, 1 dag thuis is en vervolgens weer 5 dagen van huis is kan er van die persoon in alle redelijkheid niet verwacht worden dat deze op de ene dag dat hij/zij thuis is alle huishoudelijke werkzaamheden op zich neemt.

De afwezigheid moet een verplichtend karakter hebben. Het gaat te ver chauffeurs die in het buitenland reizen, medewerkers in de offshore of marinemensen die maanden achtereen van huis zijn, te dwingen een andere functie te zoeken.

Het aanleren van huishoudelijke activiteiten

Bij gebruikelijke hulp wordt geen rekening gehouden met het feit of men al dan niet wil of al dan niet gewend is huishoudelijke taken te verrichten. In situaties dat personen uit de leefeenheid die nog nooit huishoudelijk werk hebben gedaan, dit niet kunnen, kan via een tijdelijke indicatie hulp geboden worden bij het aanleren hiervan. De taak wordt dan niet overgenomen maar via instructies gestuurd.

Wanneer in redelijkheid niet (meer) kan worden verondersteld dat een nieuwe taak als het huishouden nog te trainen of aan te leren is, zoals bij ouderen op hoge leeftijd (> 75 jaar) wordt, indien nodig, hulp voor de schoonmaak geïndiceerd die anders tot gebruikelijke hulp zouden worden gerekend.

Sekse, religie en cultuur

Bij het inventariseren van de eigen mogelijkheden van de leefeenheid wordt geen onderscheid gemaakt op basis van sekse, religie, cultuur, de wijze van inkomensverwerving of persoonlijke opvattingen over het verrichten van huishoudelijke taken. Er is sprake van een samenleving waarin een ieder gelijke aanspraken op hulp bij het huishouden maakt.

Korte levensverwachting

In geval cliënt een zeer korte, bekende levensverwachting heeft kan ter ontlasting zijn leefeenheid worden afgeweken van de normering van gebruikelijke hulp.

Opvang en verzorging van kinderen bij uitval van een van de ouders

Ouders hebben een zorgplicht voor hun kinderen. De ouders zorgen voor de opvoeding van hun kinderen. Dit houdt in: het zorgen voor hun geestelijk en lichamelijk welzijn en het bevorderen van de ontwikkeling van hun persoonlijkheid (en naar draagkracht voorzien in de kosten van dit alles). De zorgplicht strekt zich uit over opvang, verzorging, begeleiding en opvoeding die een ouder (of verzorger), onder meer afhankelijk van de leeftijd en verstandelijke ontwikkeling van het kind, normaal gesproken geeft aan een kind, inclusief de zorg bij kortdurende ziekte.

Bij uitval van één van de ouders neemt de andere ouder de gebruikelijke hulp voor de kinderen over. Gebruikelijke hulp voor kinderen omvat in ieder geval de aanwezigheid van een verantwoordelijke ouder of derde persoon conform de leeftijd en ontwikkeling van het kind. Eigen oplossingen gaan daarbij voor. Indien nodig dient de ouder gebruik te maken van de voor hem/haar geldende regeling voor zorgverlof. Bij aanwezigheid van een mantelzorger, wordt onderzocht wat in redelijkheid door hem opgevangen kan worden. Is dit niet mogelijk dan dient de ouder gebruik te maken van (een combinatie van) crèche, opvang op school buitenschoolse opvang, gastouder e.d. (de zogenaamde algemeen gebruikelijke voorliggende voorzieningen).

Zijn de hierboven genoemde mogelijkheden reeds maximaal gebruikt, zijn deze afwezig of is er slechts kortdurend overbrugging nodig dan kan in noodgevallen hulp bij het huishouden worden ingezet. Structurele opvang van kinderen is geen taak binnen de Wmo.

Leefsituatie, perspectief en belastbaarheid van de leefeenheid als wegingsfactor

Er zal altijd onderzocht moeten worden wat het effect van het toepassen van gebruikelijke hulp is op iemands thuissituatie. Rekening moet worden gehouden met de leefsituatie, het perspectief en de belastbaarheid van de leefeenheid. De huisgenoten worden hierover gesproken.

Het kan noodzakelijk zijn om in de individuele situatie af te wijken van de algemene regels. Een van de redenen om in de individuele situatie af te wijken kan zijn dat degene van wie wordt verwacht dat zij taken overneemt reeds overbelast dreigt te raken. Onder overbelasting wordt verstaan: 'meer belastingen dan de draagkracht toelaat'. In medische kringen wordt dan gesproken over het (on)evenwicht tussen draagkracht (=belastbaarheid) en draaglast (=belasting). Overbelasting kan worden veroorzaakt door een combinatie van symptomen van lichamelijke en/of psychische aard en wordt bepaald door in- en uitwendige factoren.

Factoren die van invloed zijn op de **draagkracht** zijn onder meer:

- ◆ lichamelijke conditie van de degene die gebruikelijke hulp levert (mantelzorger / partner);
- ◆ geestelijke conditie van degene die gebruikelijke hulp levert;
- ◆ wijze van omgaan met problemen (coping);
- ◆ motivatie voor zorgtaak;
- ◆ sociaal netwerk.

Factoren die van invloed zijn op de **draaglast** zijn onder meer:

- ◆ omvang en mate van (on)planbaarheid van zorgtaken;
- ◆ ziektebeeld en prognose;
- ◆ inzicht van degene die gebruikelijk hulp levert in ziektebeeld van belanghebbende
- ◆ bijkomende sociale problemen;
- ◆ bijkomende emotionele problemen.

Het perspectief (stabiele of instabiele situatie / kan situatie nog verbeteren of verslechtert deze alleen nog maar) en de tijdsduur van de situatie (langdurig aangewezen zijn op gebruikelijke hulp doordat iemand een chronische ziekte of lichamelijke beperking heeft) hebben invloed op de draagkracht en draaglast van degene die gebruikelijke hulp levert. In het onderzoek naar de draagkracht en draaglast dient dit meegenomen te worden.

In geval de leden van een leefeenheid dreigen overbelast te raken door de combinatie van werk en verzorging van belanghebbende kan een indicatie worden gesteld op de onderdelen die normaliter tot de gebruikelijke hulp worden gerekend. In eerste instantie zal die indicatie van korte duur zijn om de leefeenheid de gelegenheid te geven de onderlinge taakverdeling aan de ontstane situatie aan te passen en de draagkracht binnen de leefeenheid te hervinden. Hetzelfde geldt als een partner ten gevolge van het plotselinge overlijden van de andere ouder dreigt overbelast te raken door de combinatie van werk en verzorging van de inwonende kinderen.